

1. Geitenmelk

Naomi is op weg naar oom Jonas om verse geitenmelk te halen. Dat doet ze elke ochtend. Haar kleine broertje heeft melk nodig. Zelf hebben ze al een tijdje geen geit meer. Die moest worden verkocht. Haar moeder heeft buiten de stad een klein stukje land, waar ze graan op verbouwt. Maar dat leverde vorig jaar zo weinig op dat ze er niet van konden leven. Dus moest de geit worden verkocht.

Job, haar broertje van twee, is vaak ziek en huilt veel. De buurvrouw heeft gezegd dat hij elke dag geitenmelk moet drinken. En zij kan het weten, want ze is vroedvrouw. Ze weet dus veel van baby's en kinderen. Naomi gaat nu elke dag op pad. Het is fijn dat oom Jonas hen aan melk wil helpen.

Naomi woont met haar moeder en haar broertje in een klein huisje in Jeruzalem. Zo'n wit gepleisterd huisje met een kleine woonkamer en daarachter een slaapkamer voor hun drieën. Een vader heeft Naomi niet, dus het past net. Gelukkig is het meestal warm genoeg om op straat te kunnen spelen. Naomi houdt ervan om door de smalle straatjes van de stad te zwerven. Er is altijd van alles te beleven. Ze heeft er ook alle tijd voor, want ze gaat niet naar school. Ze is een meisje en meisjes worden later toch gewoon moeder? Daarvoor hoef je niet naar school, zeggen de mensen.

Toch kan Naomi lezen. Haar oom heeft haar de letters uitgelegd en laten zien hoe ze ze op een stuk perkament kan schrijven. Ze is er best trots op. Alleen jammer dat haar moeder het zo'n onzin vindt. *Ze kan het zelf niet eens, denkt Naomi. Maar ik lekker wel!*

Het is druk in de stad. Veel kooplieden trekken met hun karren naar de markt. Hier en daar loopt een priester. Je herkent ze aan hun witte kleren. *Die gaan vast naar de tempel*, denkt Naomi. Elke ochtend en avond wordt er geofferd in de tempel. Ze heeft dat nog nooit gezien, maar haar vriend Jesse heeft erover verteld. Door de drukte heeft ze geen tijd om er langer over na te denken. In de smalle steegjes probeert ze zich tussen de mensen door te wringen. Haar oom woont aan de andere kant van de stad, dus ze moet er dwars doorheen.

Op de markt is het helemaal superdruk, zoals altijd. Er is van alles te zien. Het duizelt haar van de kleuren en geuren. Ze ziet de kraampjes van de Tyreense stoffenhandelaren, maar ook al die tafels vol met etenswaren.

Bakkers stallen hun opgestapelde broden uit, en allerlei koeiken. *Oei, het olijfbrood geurt nog alsof het net uit de oven komt*. En dan die sappige watermeloenen met hun rode vruchtvlees en donkere pitten. Het water loopt haar al in de mond!

Daarnaast staat een kraam met allerlei kazen: van witte geitenkazen tot gerijpte, gele schapenkazen. Er is echt van alles te koop!

Verderop staat een kraam met vlees. Hoelang is het eigenlijk geleden dat ze zelf vlees heeft gegeten? De verkoper zwaait met zijn armen om de vliegen weg te houden. De stukken geitenvlees, de runderlapjes en de schapenbout liggen er heerlijk bij. *Was ik maar zo'n vlieg, dan kon ik er stiekem van snoepen*. Maar nee, dat vlees is helaas niet voor haar. Ze hebben het nu eenmaal niet zo breed. En moeten zuinig zijn met het beetje geld dat ze hebben.

Op de hoek staan de groenteverkopers. De meesten zijn boeren die hun oogst aan de man proberen te brengen. Een eindeloze hoeveelheid fruit en groente strekt zich uit. Groene olijven, blauwe druiven, oranje sinaasappels, allerlei soorten kool, bonen, komkommers, knoflook, uien en linzen. Te veel om op te noemen. Als Naomi voorbij de groentekramen is, komt ze bij de kippenkraam. *Wat een herrie!* Allerlei soorten kippen zijn er te koop, van heel grote tot kleine kuikens. Als je een kip uitkiest, moet je

hem thuis zelf slachten. Er fladdert een kippenveertje door de lucht, net langs Naomi. *Hebbes!* Naomi steekt het in haar zak.

Ab! Daar loopt Sallum! Een straathond die altijd op de markt rondscharrelt. Hij leeft van resten brood op straat en af en toe weet hij een homp vlees weg te snaaien.

‘Sallum!’

Zodra hij haar stem hoort, springt hij op en rent haar blaffend tegemoet. Zijn haar zit vol met viezigheid en klitten, maar dat maakt niets uit. Ze is blij om de hond te zien. En Sallum vindt het ook leuk, zijn staart kwispelt ervan. Ze trakteert hem op een korst brood die ze stiekem van huis heeft meegenomen.

‘Lekker hè! Ja, hoor, je hebt het verdiend!’

Naomi kroelt het beest eventjes, maar dan gaat ze snel verder. Ze moet opschieten, anders is ze veel te laat terug. Sallum heeft het stukje brood op en snuffelt verder, op zoek naar andere eetbare restjes.

Tussen twee vrouwen door glappend, laat Naomi de markt achter zich en komt in de buurt van de tempel. Elke keer als ze langs

de tempel loopt, kriebelt er iets vanbinnen. *Wat is het groot allemaal!* Het gebouw in het midden torent hoogt boven de omgeving uit. Naomi weet dat *Adonaj* daar woont, de God van Israël. Maar ze vindt dat eigenlijk een gek idee. *Hoe zou Adonaj eruitzien? Zou Hij heel streng zijn? Of juist aardig?*

Naomi schrikt op uit haar gedachten door het geschal van een trompet. Vanuit de tempel kringelt langzaam een rookwolk naar boven. Blijkbaar is net het morgenoffer gebracht.

Veel tijd om te blijven kijken heeft Naomi niet. Ze moet snel verder.

Uiteindelijk komt ze bij de Vispoort, in het noorden van de stad. Het huisje van haar oom staat daar vlak buiten. Bij de poort staat een Romeinse soldaat. Bah, ze houdt niet van die Romeinse soldaten. Ze horen niet in Israël. Ergens ver weg woont een keizer die ze gestuurd heeft. *Waarom houdt hij ze niet gewoon in zijn eigen land? Dit land is van Adonaj. We hebben jullie echt niet nodig, hoor!* Maar hardop durft ze dat natuurlijk niet te zeggen. Zonder de soldaat aan te kijken loopt ze snel langs hem heen naar buiten. *Hè bè, ik ben er bijna!*

2. Gevangen

Oom Jonas repareert de as van een wagen. Het wiel ligt op de grond en haar oom ligt zelf half onder de wagen. Naomi glimlacht om het grappige tafereel. Onder de rafelige tuniek van haar oom steken een paar harige benen uit. Zijn teennagels zijn zwart, zijn voeten modderig en zijn sandalen behoorlijk versleten. De rest is onzichtbaar, maar ze horen hem neuriën.

Naomi sluipt naar de wagen en pakt het kippenveertje uit haar tuniek. Ze telt tot drie en begint dan haar oom met het veertje onder zijn voeten te kietelen. Een luide kreet onderbreekt het vrolijke geneurie.

‘Au! Wel alle @%\$#@!!’

Er klinkt gestommel en oom Jonas kruipt onder de wagen vandaan. ’t Is duidelijk dat hij van de schrik zijn hoofd heeft gestoten.

Een brede grijns siert zijn gezicht als hij zijn nichtje ziet. Hij laat zijn hamer vallen, pakt haar beet en gooit haar in de lucht.

‘Zo, kun je wel, je oom zo laten schrikken, ondeugende *mommella*!’

Naomi glimt. *Mommella* is een troetelwoord voor een klein meisje. Ook al is ze al tien, ze vindt het fijn als hij dat zegt.

‘*Sjaloom*, oom Jonas! Wat bent u aan het doen?’

‘De as van die kar is gebroken. Daardoor stond het wiel scheef. Ik probeer het te maken, maar dat valt niet mee als ondeugende meisjes me onder mijn voeten kietelen. Kom mee, dan gaan we naar binnen. Je hebt vast zin in drinken!’

Nou, dorst heeft ze wel. De geitenmelk die ze voor Job moet halen, vindt ze zelf ook maar al te lekker. Ze volgt haar oom naar binnen, die een kan pakt en haar een beker inschenkt. Heel voorzichtig pakt Naomi de volle beker aan. Ze gaat op de grond zitten en drinkt er steeds een klein beetje van. Als je kleine slokjes

neemt, kun je er veel langer van genieten.

Oom Jonas trekt aan zijn kleren om zich wat toonbaarder te maken. Hij is heel gespierd. Met zijn gebruide hoofd, donkerbruine haren en baard vormt hij een indrukwekkende verschijning. *Je moet het niet met hem aan de stok krijgen*, denkt Naomi. *Als ik een vader had, zou ik willen dat hij net zo sterk was als oom Jonas.*

Toen Naomi nog klein was, speelde oom Jonas vaak met haar. Ook nam hij haar overal mee naartoe, zelfs een keertje naar Cesarea. Dat is alweer meer dan een jaar geleden. Voor het eerst was Naomi zo ver van huis. Cesarea ligt aan de zee en is een Romeinse stad. Ze voelde zich er niet thuis, en vond het best spannend. Toch had ze ervan genoten.

‘Zo meisje, hoe gaat het met je moeder?’

‘Met mama gaat het goed. Ze is gelukkig niet ziek meer.’

Oom Jonas weet wat er gebeurd is. Naomi’s moeder is niet lang geleden door een rondreizende rabbi genezen. Daardoor is ze erg veranderd.

‘Alleen heeft ze nog steeds geen werk, dus hebben we niet veel te eten,’ vervolgt Naomi.

Wat voor werk dat precies was, weet Naomi niet. Het had met allerlei mannen te maken, dat heeft ze weleens gehoord. Maar hoe en wat? In elk geval wilden in die tijd maar weinig mensen iets met hen te maken hebben. Alleen hadden ze toen wel genoeg te eten. En ze hadden de geit nog.

Een tijdje geleden is haar moeder met dat werk gestopt. Ook daar weet Naomi het fijne niet van. Haar moeder vertelde dat ze een bijzondere *rabbi* had ontmoet en dat het met hem te maken had. Maar veel mensen zijn nog steeds niet aardig.

‘Hoe gaat het met het mormel dat je verzorgt, Naomi?’

Naomi glimlacht. Een paar weken terug heeft ze een klein zwerfhondje langs de straat gevonden. Ze mocht hem een paar

dagen verzorgen, maar daarna moest hij weg van haar moeder. Het hondje dronk de melk op die voor Job was. Gelukkig wilde Jesse ervoor gaan zorgen. Maar dan wel op een geheime plek, want zijn vader wil geen hond in huis. *Honden zijn onrein*, zei hij. Jesses vader is erg streng. Hij is niet voor niets *rabbi!* Dus hij kan het weten, want hij bestudeert de *Thora*. Dat zijn de wetten van Mozes, en ook allerlei andere belangrijke Joodse boeken.

Maar Jesse denkt er anders over. Hij houdt van honden. Samen zorgen ze nu voor het beestje. Naomi probeert stiekem elke dag even bij het beestje langs te gaan.

‘Pup is echt een schat, oom Jonas! Jesse spaart de korstjes en kruimeltjes van zijn eten op. Die geeft hij dan aan Pup.’

‘t Is toch wat, meisje. Dat hondje heeft het bijna beter dan jij. Nou, ik zal alvast wat melk in de kruik doen. Dan kun je dat zo voor je broertje meenemen.’

Oom Jonas pakt een stenen kruikje van een plank en schenkt er melk in. Hij maakt het dicht met een kleine lap die als stop dient, en geeft het aan Naomi.

‘Dank u wel, oom Jonas!’

Ze geeft hem snel een kus op zijn wang en huppelt het erf af. Terug naar huis.

Oom Jonas kijkt haar glimlachend na.

De terugweg gaat sneller dan de heenweg. Naomi loopt weer door de poort, de drukke straatjes in. Daar is de markt al. Nog eventjes en Naomi is weer thuis. Maar dan ziet ze het gebeuren. Een bouwvakker heeft te veel haast en raakt een fruitkraam met zijn kar. Een paar balken rollen van de kar, over het fruit heen. De kraam stort in en de sinaasappels en meloenen stuiten alle kanten op.

‘Wel alle #@!&!@!’ schreeuwt de koopman naar de bouwvakker.

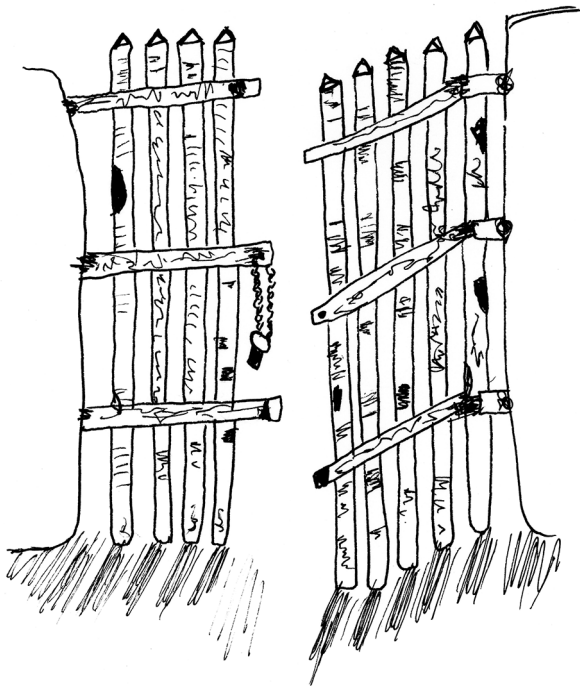
De bouwvakker kijkt niet op of om. Hij duwt de balken terug

op zijn kar en loopt gewoon verder. Alsof er niets is gebeurd.

Naomi blijft kijken. Het duurt maar even of de kraam staat weer stevig rechtop. Een paar sinaasappels liggen geplet op de grond. *Jammer van dat heerlijke sap!* Naomi zou ze maar wat graag willen meenemen voor haar broertje. Maar ze heeft ook iets anders gezien. Tijdens de botsing rolde een kleine meloen de helling af. Ze zag hoe hij in de goot kwam, verder naar beneden rolde, tegen een steen botste en toen onder een ijzeren poort door uit het zicht verdween. Niemand heeft het gemerkt, want alle mensen keken naar de ruziënde verkoper. *Wat zou haar moeder zeggen als ze met een meloen thuiskomt? Dan zouden ze vanavond eens iets anders eten dan de gebruikelijke tarwepap met bonen...*

Naomi ziet in gedachten het lachende gezicht van haar broertje Job voor zich, als het meloensap langs zijn kin druipt. Dat zou pas een feestmaal zijn!

Zo'n kans krijg je maar één keer! Naomi zet haar kruikje met

melk tegen de muur achter een losse steen. Dan loopt ze naar de poort. Ze kijkt nog even achterom, maar niemand let op haar.

Het hek staat op een kier. Verderop, midden op de binnenplaats ligt de meloen. Ze kan hem door de kier heen zien. Voorzichtig duwt ze de poort verder open. De scharnieren piepen wel, maar een klein duwtje is voldoende om de opening groot genoeg te maken. Snel glipt ze naar binnen.

Zodra Naomi op de binnenplaats is, is het vreemd stil. Het lijkt wel of de geluiden en stemmen van de straat door de muren worden gedempt. *Wat gek, zo'n rustige plek in zo'n drukke stad!*

Naomi kijkt om zich heen. De binnenplaats is niet zo groot en heeft een hoge stenen muur. Het pleisterwerk brokkelt hier en daar af. Langs de muur staan een paar kale struiken. Aan de andere kant staat een wit huis, wat breder dan gebruikelijk. Net als de andere huizen in de straat heeft het ook twee verdiepingen. Voor het huis ziet ze een paar vaten staan. Ook staan er twee handkarren, die voor een deel met vaten zijn beladen. *Zou hier een wijnverkooper wonen?*

Midden op de binnenplaats ligt de glanzende meloen. Naomi loopt er snel naartoe. Ze pakt hem op en streelt hem met haar vingers. Ze heeft de buit binnen. *Wat zal Job blij zijn!*

Beng. Kloink.

Wat is dat voor geluid? Snel kijkt Naomi om zich heen. Vanuit het huis komen drie mannen naar buiten. *Wat nu?* Ze staat midden op de binnenplaats en de poort is een heel eind weg. Ze haalt het nooit om die te bereiken voordat de mannen er zijn. Met een grote sprong springt ze naar een plek in de schaduw langs de zijmuur. Beschermd door een paar kale struiken drukt ze zich zo plat mogelijk tegen de muur. *Waarom ben ik ook zo dom geweest om hier naar binnen te sluipen?*

Er klinkt gerinkel. *Wat is dat? Het lijkt wel het geluid van een zwaard dat aan een riem hangt! Het zijn vast soldaten!* Naomi speurt om zich heen. De struik biedt niet veel bescherming. Is er geen betere verstopplaats?

Haar oog valt op een vervallen schuur. Zonder zich verder te bedenken neemt ze een paar grote stappen en is ze bij de deur. Het is een oude schuur en zo te zien de laatste tijd weinig gebruikt. Als ze de deur opendoet, valt die er bijna uit. Snel wurmt Naomi zich naar binnen en trekt de deur voorzichtig achter zich dicht. Ze laat hem op een kier staan, zodat ze niet opgesloten wordt en kan zien wat er buiten gebeurt.

De drie mannen lopen naar de karren voor het huis. Twee van hen dragen werkkleding en één heeft een wit gewaad aan. Ze ziet dat een van de mannen een opgerolde ketting draagt. *Dat is natuurlijk het gerinkel dat ik hoorde.*

De mannen leggen de ketting in een van de karren en praten op gedempte toon. Naomi kan niet volgen wat ze zeggen. Ze ziet dat de man in de witte tuniek afscheid neemt. De andere twee lopen met hem mee naar de poort en doen die achter hem dicht.

Naomi hoort een piepend geluid. Ze steekt haar hoofd een klein stukje door de deur naar buiten. Ze ziet hoe één van de mannen een ijzeren sleutel in zijn zak steekt. *O nee! Hij heeft het hek op slot gedaan! Ik kan niet meer weg!*